

הארחת השבת

אמרים פנינים וסיפורים על פרשת השבוע

פרשת חקת תשפ"א

גליון: 64

א לעכטיגער שבת

מאת הרב יהודה צבי שפירא רב המוסדות

סודם של מצוות

פניני הפרשה

"זאת חקת התורה" (י"ט א)

זאת חוקת התורה, אפשר להקיש **"זאת"** - לבזאת יבא אהרן אל הקודש" (ויקרא ט"ז ג). ובדבריהם (יומא ד:). דכמו שאהרן פירש מביתו לאהל מועד שבעה ימים, ולאחר מכן - בשמיני - שימש יום אחד. ואף לדורות כן, הכהן הגדול פורש מביתו למקדש שבעה ימים, ויהא משמש - ביום הכפורים - יום אחד. והנלמד מכאן ענינו של **טהרה והכנה לעבודת הקודש**, כעניינו של פרה אדומה להיטהר מטומאת מת.

ואפשר לדייק את המשכו של קרא על 'תורה' וכמובא בדברי חז"ל על כך דילמד אדם מתוך טהרה. ולמעשה; נלמד מכאן החשיבות לעשות עבודת הקודש בטהרה והכנה ראויה, וכמובא רבות ע"כ.

"זאת חקת התורה" (י"ט א)

אפ"ל; 'חקת' גמטריא 'תיקן' שבש"ס, ועוד שמונה. שכנגד: חוקה שחקקתי בלי להבין טעמה שבתורה שבכתב - ישנה בתורה שבכ"פ, אותו ענין, שאיננו יודעים הלכתם וסברתם עד כי בוא גואל.

ותוספת 'שמונה' הוא ע"פ המובא (מדרש משלי הישן ספ"ט. ובברייתא מעשה תורה להגר"א) **"שמונה שמות נקרא למשיח: ינון, צדקו, צמת, מנחם דוד, שילה, ואליהו"**, והרי בביאת משיח ואליהו, יפתרו כל האיבעיות, והוה תוספת השמונה.

"כל הנגע במת בנפש האדם אשר ימות" (י"ט ג)

יעויין בדברי רש"י, על הדגשו של **נפש**. ואפ"ל ע"פ המובא (זוהר הרקיע וישלח מד:): כשנולד האדם אינם באים עמו נר"ן **אלא נפש בלבד, וזאת נשארתי ל"כ בקבר, ונקרא הבל דגרמי**, וזה מה שאחז"ל בונים לו נפש על קברו. וזהו דיוקו של קרא: **'במת בנפש האדם'** שלאחר פטירתו נשאר לו בחינת **נפש**.

"שמעו נא המרים המן הסלע הזה נוציא לכם מים" (כ)

'המרים' אותיות **'מרים'** ועוד אות ה'. **הוא בזכות מרים היה להם מים**, כמובא לעיל בפטירת מרים בדברי רש"י עה"פ **'ולא היה מים לעדה'**. **'שכל מ' שנה היה להם מים בזכות מרים'**. ואות ה' - אפ"ל, ע"פ המובא בליקו"מ (כ"ז) **"ה"א ו"א הם לשון הוי גי' - לשון צעקה ומריבה"**, וזה מה שהיה באלן במי מריבה. **כן אפ"ל**; ע"פ המובא (ליקו"מ מ'): שעקר הולדה תלוי בה"א, בבחינת (בראשית מ"ז): **"הא לכם זרע"**. והא מרים הצילה את משה רבינו, וכל המציל נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא. (סנהדרין לז), וזהו: **ה' בשמה של מרים** - שהיה לה חלק בהולדת משה רבינו.

"ולא היה מים לעדה לשתות ויקהלו על משה ועל אהרן" (כ ב)

מים הוא התורה - ואין מים אלא תורה (סוכה נ"ב: ועוד), והצדיקים ממשיכים את מימי התורה, וכתרגומו של אונקלוס עה"פ (ישעיה ב'): **"ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה"**, **זתקבלון אלפן חדת מבחירי צדיקיא**. ובליקו"מ (ח): **"ורוח אלקים מרחפת על פני המים** - הוא התורה, והצדיקים דבקים בתורה, ועל כן עקר הרוח חיים הוא אצלם", וזהו: **"ולא היה מים לעדה לשתות - מימי התורה - זיקהלו על משה ועל אהרן"** - שבאו אצל הצדיק. (ועייין בליקו"מ כ ע"פ פתח צור ויזוב מים והכאת הסלע, שהיה בכאן).

ויהי היום, ומיודעינו זה ברצונו לדעת שווים של חטים מהעיר 'אדעס', או אפילו 'מאיסטנובול' הרחוקה, אך אין לו קשר ישיר כעת לאלו המקומות המרוחקים ממנו.

אם כן האיך יוכל לסחור למרחקים? ברם; כוח מסחרו - הוא בכך שיש לו נאמנות, הוא מאמין במכריו וידידיו למסחר - שהחטים בארץ אחוזתם - הם חטים טובים ומעולים, וכדאי לו כעת להשקיע בכך, החטים ימכרו - ויהיו לו רווחים נאים.

ללא נאמנות זה - אף גם אם הוא סוחר חכם וממולח, ואף גם אם הוא יחזק ויבנה מגדלים בסברותיו ובחכמותיו הנפלאות שכעת מחירים של חטים יקרים הם ורווחיו מובטחים - אין די בכך. כי כבר פעמים רבות רוחה סברא זו שהחטים נמכרים ביוקר, ובסופו של דבר נמכרו בסכום מוזל מאוד.

לכך; ההכרח היא, לסמוך על איש נאמן, שהוא אוהבו באמת, ויש לו נאמנות כלפיו, וכשנאמן זה כותב לו ידיעה ממרחקים, ומניסיונו האישי במסחר זה וכיוצא, זאת הידיעה - היא ידיעה ברורה וטובה עבורו, אף על פי שאינו מבין בשכלו ובסברתו, שכדאי לו כעת לעשות עיסקה זו - אלא רק סומך הוא על נאמנו.

וכך, כותב מוהר"ג: **"האמונה היא עיקר הידיעה, בבחינת: 'וארשתיק לי באמונה וידעת את ה'".** שהאמונה היא עיקר הידיעה, כמו שאנו רואים אפילו בגשמיות שעקר הידיעה הברורה הוא על - ידי אמונה דייקא מה שאחד מאמין לחברו. ואין קיום להעולם בלי אמונה מה שאחד מוכרח להאמין לחברו... נמצא, שעקר הידיעה הברורה היא על-ידי אמונה... והכל נמשך מכוח האמונה הקדושה שצריכין להאמין בה' יתברך ובצדיקו ובתורתו הקדושה, שברא ה' יתברך כוח האמונה בהאדם שיהיה לו כוח ובחירה להאמין בהאמת".

הוא אומר, סוד נקודת החיבור וההתקשרות לבוראנו, הוא בנאמנות, באמונה תמה וזכה.

אור המצוות נעלם ונשגב!

ועוד בחביבותם של מצוות, בתמימות ובפשיטות, בבחינת כזה ראה וקדש, מדברי מוהר"ג (ליק"ה גביית חוב מיתמים ה'): **"כי ע"י כל מצוה ומצוה שבתורה אנו ממשיכין אלקותו ית' למטה בתוך הארץ הזאת, בבחינת: מלא כל הארץ כבודו.** כי אנו לוקחים הציצית הקדושים שבשורשם הם אור גדול ונורא ונשגב מאד מאד. ואנו ממשיכין אור גבוה כזה עלינו לתוך זה העולם הגשמי ע"י שאנו מתעטפין בציצית, נמצא שעל ידם אנו מגלים כי מלא כל הארץ כבודו, ואנחנו נעלם מאד. כי אור הציצית נורא ונשגב ונעלם מאתנו מאד. כי שכר מצוה בהאי עלמא ליא, כי א"א להשיג סוד טעם הציצית שהוא בחי' שכר המצוה בזה העולם. וכן בכל המצוות ובכל דברי התורה שאנו ממשיכין אלקותו עלינו בזה העולם הגשמי..."

נאמין ונתחבר בחשיבותם של מצוות, וברום השפעתם, כי רזם וסודם עמוק מאוד מי ימצאנו.

פרשיתנו עוסקת בפרשת פרה אדומה, שנכתב ונתחם עליה שהיא חוקה, אין אנו מבינים טעמה ופשרה, וכדברי רש"י: **"לפיכך כתוב בה חוקה, גזירה היא מלפני אין לך רשות להרהר אחריה"**. ובדברי המדרש (ילקוט שמעוני, מד"ר): **"רבי יצחק פתח: 'כל זה נסיתי בחכמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני'**, אמר שלמה: על כל התורה כולה עמדתי, ועל פרשה זו של פרה כיון שהייתי מגיע בה, הייתי דורש בה, חוקר בה, ושואל בה, 'אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני'".

הרמב"ם (בסוף הלכות מעילה): על החוקים שהצטוונו, ואין אנו יודעים טעמם, כותב: **"וכמה היה דוד המלך מצטער מן המינים ומן הנכרים שהיו משיבים על החוקים, וכל זמן שהיו רודפים אותו בתשובות השקר שערכו לפי קוצר דעת האדם, היה מוסיף דביקות בתורה, שנאמר: טפלו עלי שקר זדים אני בכל לב אצור פיקודיך' (תהלים ק"ט ס"ט)**. ונאמר שם בעניין: **"כל מצוותיך אמונה שקר רדופני עזרני' (תהלים ק"ט פ"ו)**.

ללמד על הכלל יצא!

ממצוה זו של פרה אדומה, נלמד על כלל המצוות שאנו מקיימים, ש'חוקה היא מלפני', ואין אנו יודעים טעמם של מצוות, גם אלו הנראים לנו כמובנים לפי קט שכלנו, וכדברי נעים זמירות ישראל: **"כל מצותיך אמונה"**.

וכן הם בדברי מוהר"ג (נפילת אפים ד' י"ט): מפרשות כדברים אלו: **"כי פרשת פרה אדומה מגלה לנו, שאי אפשר להשיג ולהבין שום טעם במצוות הבורא יתברך שמו. ואסור להרהר בזה כלל כמו שכתוב (במדבר י"ט): זאת חוקת התורה, וכמו שפירש רש"י שם, לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל מה מצוה הזאת ומה טעם יש בהם לכך כתוב חוקה לומר חוקה חקקתי גזירה גזרתי אין לך רשות להרהר אחריה"**.

ורבי נתן ממשך וכותב: וזאת המצוה של פרה אדומה לא ללמד על פני עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, לגלות ולהורות על כל מצות התורה שאסור להרהר אחר טעמים כלל. ועל כן גם שאר המצוות נקראים חוקים כמו שכתוב: **"החוקים והתורות' ופירש רש"י גם שם כגון: אכילת חזיר ולבישת שעטנז וכו', שאומות העולם מונין את ישראל כי אין בהם שום טעם. כי באמת טעמי המצוות נעלמים ונסתרים ואי אפשר להשיגם בדת אנושי כלל, רק צריכים לקיימם באמונה בלבד, להאמין בה' ובמשה עבדו כמו שכל ישראל מאמינים בפשיטות"**.

ובחיי מוהר"ן (תי"א): שחובה להאמין שישנם טעמים נשגבים מבינתנו, וכמו כן; רזים וסודות עמוקים בקיום המצוות שקיבלנו ממשה, אעפ"י שאין אנו מבינים אותם, וכמו שכתוב: **"פלאות עדותיך"**, ונעלמה מעין כל ח'.

נאמנותו של הסוחר!

הבה וניקח דוגמא ומשל מחיי המסחר, כפי שממשיל זאת מוהר"ג בליקוטי הלכות (גילוח ד' ב): אי שם ברוסיה חי סוחר גדול, אשר קשרי מסחרו רבים הם ופרושים למרחקים - למדינות ועיירות רחוקים ממקום מושבו.

